

Sisällys

1 Neuropsykologinen kuntoutus	1
1.1 Kohderyhmät ja myöntöedellytykset	2
2 Hakeminen.....	2
3 Sisältö ja toteutus	3
4 Kuntoutuskorvaus ja omavastuuosuus.....	4

1 Neuropsykologinen kuntoutus

Neuropsykologista kuntoutusta tuetaan 16–67-vuotiaille, kun sen tavoitteena on opiskelu- tai työkyvyn parantaminen ja palauttaminen ja sen seurauksena opintojen edistyminen tai loppuun saattaminen, työelämään hakeutuminen, työelämässä pysyminen tai työhön paluu.

Neuropsykologisen kuntoutuksen tarvetta voi ilmetä kehityksellisiin häiriöihin tai oppimisvaikeuksiin liittyen tai aivovaurioiden jälkeen.

Kehityksellisiä häiriöitä tai oppimisvaikeuksia, joihin voi liittyä neuropsykologisen kuntoutuksen tarvetta, ovat esimerkiksi

- kehityksellisiin häiriöihin liittyvä luki- tai hahmotushäiriö
- tarkkaavaisuushäiriö (ADHD)
- monimuotoiset kehitykselliset häiriöt.

Aivovauriota, joiden jälkeen saattaa ilmetä tarvetta neuropsykologiseen kuntoutukseen, voivat aiheuttaa esimerkiksi

- aivoverenkiertohäiriöt
- aivovammat
- aivotulehdukset
- muut keskushermostoa vaurioittavat sairaudet.

1.1 Kohderyhmät ja myöntöedellytykset

Neuropsykologista kuntoutusta voidaan myöntää 16–67-vuotiaille

- peruskoulun päättäneille henkilöille tai opiskelijoille silloin, kun neuropsykologiset häiriöt haittaavat opiskelun aloittamista, opiskelua ja opiskelun loppuun saattamista sekä tulevassa ammatissa selviytymistä
- työssä käyville henkilöille silloin, kun neuropsykologiset häiriöt haittaavat työssä selviytymistä
- muille kuntoutujille, jos työhön paluu on realistinen tavoite ja neuropsykologinen kuntoutus on työhön paluun edistämiseksi perustellusti tarpeen.

Kuntoutujat jaetaan iän perusteella nuorten ja aikuisten kohderyhmiin. Nuorten kohderyhmään kuuluvat 16–25-vuotiaat kuntoutujat. Aikuisten kohderyhmään kuuluvat 26–67-vuotiaat kuntoutujat. Kuntoutujan katsotaan kuuluvan nuorten kohderyhmään, jos hän on alle 26-vuotias hakiessaan (hakemuspäivämäärä) neuropsykologisen kuntoutuksen ensimmäistä vuotta.

2 Hakeminen

Asiakas täyttää neuropsykologista kuntoutusta hakiessaan kuntoutushakemuslomakkeen KU 131. Hakemukseen tai jatkohakemukseen liitetään tarvittavat lausunnot.

Hakemuslausunto

Neuropsykologisen kuntoutuksen käynnistäminen edellyttää aina neuropsykologista tutkimusta. Tällaiseksi hyväksytään myös erikoissairaanhoidon neurologian tai lastenneurologian yksikössä työskentelevän psykologin ilman neuropsykologista pätevyyttä tekemä neuropsykologinen tutkimus. Tutkimuksessa selvitetään yksityiskohtaisesti erityisvaikeuksien luonne sekä kehityksellisten oppimisvaikeuksien tai neuropsykologisten häiriöiden laajuus, vaikeusaste, haitta ja hoidettavuus. Neuropsykologiseen tutkimukseen perustuva neuropsykologin lausunto tulee liittää kuntoutushakemukseen.

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan myös neurologian, lastenneurologian, foniatrian, psykiatrian, nuorisopsykiatrian tai lastenpsykiatrian erikoislääkärin B-lausunto tai kuntoutussuunnitelma. Julkisen terveydenhuollon kyseisissä yksiköissä työskentelevien lääkäreiden laatimat lausunnot rinnastetaan erikoislääkäreiden lausuntoihin.

Lausunnoista tulee ilmetä

- kuntoutukseen hakeutumisen syy
- neuropsykologisten häiriöiden vaiheet
- mahdollinen aikaisempi hoito ja kuntoutus
- hoidon ennuste ja sen merkitys
- miten neuropsykologiset häiriöt haittaavat kuntoutujan opiskelun käynnistymistä tai etenemistä tai vaikeuttavat työssä selviytymistä
- selkeä kuntoutustavoite erityisesti työ- tai opiskelukyky huomioon ottaen
- neuropsykologisen kuntoutuksen tiheys ja tarvittaessa neuropsykologin yhteistyö lääkärin kanssa.

Lausunto jatkopäätöstä varten

Jatkopäätöstä varten tarvitaan neurologian, lastenneurologian foniatrian, psykiatrian, nuorisopsykiatrian tai lastenpsykiatrian erikoislääkärin kirjoittama B-lausunto tai kuntoutussuunnitelma. Julkisen terveydenhuollon kyseisissä yksiköissä työskentelevien lääkäreiden lausunnot rinnastetaan erikoislääkäreiden lausuntoihin. Myös kuntoutujan kokonaishoidosta vastaava lääkäri (esimerkiksi työterveyslääkäri tai terveyskeskuslääkäri) voi kirjoittaa lausunnon jatkopäätöstä varten. Lausunnosta tulee selvittää perusteet kuntoutuksen jatkamiselle, kuntoutuksen ennuste, kesto ja tiheys. Lisäksi kuntouttavan neuropsykologin tulee laatia lausunto toteutuneesta neuropsykologisesta kuntoutuksesta.

Mikäli kuntoutus on keskeytynyt, toteutunut epäsäännöllisesti, käynnit ovat jääneet vähäisiksi tai kuntoutuksessa ei ole edistytty tavoitteiden mukaisesti, muun kokonaishoidosta vastaavan lääkärin lausuntoa ei hyväksytä, vaan vaaditaan edellä mainittujen erikoisalojen erikoislääkärin lausunto.

3 Sisältö ja toteutus

Harkinnanvaraisena kuntoutuksena myönnettävän neuropsykologisen kuntoutuksen enimmäisaika määräytyy kuntoutuksen tuloksellisuuden perusteella, ja sitä voidaan tukea enintään kolme vuotta. Päätös tehdään enintään vuodeksi kerrallaan.

Neuropsykologista kuntoutusta toteutetaan neuropsykologin laatiman suunnitelman mukaan yleensä 1–2 kertaa viikossa. Kuntoutusta voidaan kuntoutujan yksilöllisen tarpeen mukaisesti toteuttaa myös lyhyinä mutta tiiviimpinä jaksoina (esimerkiksi 20 kertaa puolen vuoden aikana) tai harvajaksoisesti (esimerkiksi 10 kertaa vuoden aikana). Harvemmat tapaamiset voivat olla riittäviä esimerkiksi kuntoutuksen loppuvaiheessa.

Neuropsykologista kuntoutusta voidaan järjestää myös ryhmämuotoisena. Ryhmämuotoisen kuntoutuksen mahdollisuus arvioidaan neuropsykologisessa tutkimuksessa. Ryhmämuotoinen kuntoutus toteutetaan yleensä kerran viikossa, usein kaksoiskäyntinä.

Ratkaisun yhteydessä on aina selvitettävä palveluntuottajarekisteristä, että neuropsykologi on hyväksytty harkinnanvaraisen neuropsykologisen kuntoutuksen palveluntuottajaksi.

Ohjauskäynnit

Nuoren kuntoutukseen liittyen voidaan myöntää vanhempien ohjauskäyntejä, jos ne ovat lääkärinlausunnon mukaan välttämättömiä vaikuttavan kuntoutuksen aikaansaamiseksi. Ohjauskäyntien enimmäismäärä on 20 kertaa vuodessa. Ohjauskäynnit voi toteuttaa nuorta kuntouttava neuropsykologi tai toinen neuropsykologi. Yksi kuntoutus- tai ohjauskäynneistä voidaan toteuttaa kuntoutukseen liittyvänä ohjausneuvotteluna hoitavan tahon tai vanhempien ja hoitavan tahon kanssa.

Loppulausunto

Kuntoutuksena korvattavan neuropsykologisen kuntoutuksen päätyttyä neuropsykologi toimittaa Kelaan loppulausunnon, josta ilmenee kuntoutuksen tuloksellisuus ja mahdollinen jatkohoitosuunnitelma. Neuropsykologi laatii loppulausunnon myös erillisistä nuoren kuntoutukseen liittyvistä vanhempien ohjauskäynneistä.

4 Kuntoutuskorvaus ja omavastuuosuus

Neuropsykologisesta kuntoutuksesta korvataan enintään Kelan vahvistama enimmäiskorvaus. Kuntoutujan omavastuuksi jää neuropsykologin perimän palkkion ja kuntoutuksena maksettavan korvauksen erotus.

Neuropsykologista kuntoutusta korvataan pääsääntöisesti siten, että käyntikerrasta maksetaan yhden käyntikerran korvaus. Käyntikerran kesto on yleensä 45 - 60 minuuttia. Tarvittaessa neuropsykologisesta kuntoutuksesta voidaan maksaa korvaus kaksoistunnin mukaan. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun kuntoutujan olosuhteet edellyttävät terapian toteuttamista kaksoistuntina. Asiakkaan ja terapeutin tulee perustella tarve kaksoistunnille.

Kuntoutus, joka on alkanut nuoren neuropsykologisen kuntoutuksena, korvataan koko kolmen vuoden enimmäisajan nuoren kuntoutuksena, vaikka nuori täyttäisi 26 vuotta kesken kuntoutuskokonaisuuden.